

HS-002

พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา

Dental Health Care Behaviors among Primary School Students Ban Nong Ma
School, Makha Sub - district, Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province

สุดารัตน์ ชูพันธ์^{1,*}, สุภาพ หวังช่อกลาง², ทิฆัมพร ทองคำ³, ศิริพร ทองอยู่⁴

Sudarat Choopan^{1,*}, Suphap Wangkhoklang², Thikamporn Thongkham³, Siriporn Thongyoo⁴

^{1,2}คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

^{1,2}Faculty of Science and Technology, Phanomwan College of Technology

*Corresponding author's e-mail: Sudarat_042528@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square test และ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 50 อายุอยู่ในช่วง อายุ 9 และ 10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ระดับชั้นส่วนมากศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 22.7 พบว่าระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงการเกิดปัญหาด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับ มากร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.69$, S.D = .26) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติในการดูแลทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.12$, S.D = .20) ปัจจัยร่วม พฤติกรรมป้องกัน และรักษาทันตสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.20$, S.D = .21) แรงจูงใจด้านสุขภาพ ปัจจัยกระตุ้นการปฏิบัติภายในบุคคลและภายนอก บุคคลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.11$, S.D = 0.18) พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.63$, S.D = 0.28) และพบว่า สิ่งชักนำ และแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแล ทันตสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ P-value < 0.01 และ < 0.05 ตามลำดับ

จากการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะว่าให้โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนได้รับ การตรวจทันตสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ครูประจำชั้น บุคลากรในสถานศึกษาในโรงเรียนควรมีกิจกรรม

การแปรงฟันที่ถูกวิธีหลังอาหารกลางวัน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรมีการตรวจสุขภาพช่องปากให้แก่
นักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดสุขภาพช่องปากที่ดีต่อนักเรียน

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ

ABSTRACT

This study survey research. The objective was to study dental health care behaviors among primary school students Ban Nang Ma school. The subjects group were 128 cases. The developed questionnaires was used as a tool to collect data was suggest by the experts. Statistics were frequency, mean, standard deviation, chi-square test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The result revealed that: The majority of subjects were male 50%, aged between 9-10 years old were 21.9%, study in grade 4 were 22.7%, perceived susceptibility factors were high level 100% ($\bar{X}=1.69$, S.D=26), cue to action factors were high level 100% ($\bar{X}=1.12$, SD=20). motivation factors were high level 100% ($\bar{X}=1.20$, S.D = 21). modifying factors were high level 100% ($\bar{X}=1.11$, SD = 0.18). Dental health care behaviors were high level 100% ($\bar{X}=1.63$, S.D = 0.28). And there were a positive correlation between cue to action, motivation and dental health care behaviors at a significant level < 0.05 .

Based on the findings of this research, it is recommended that schools should implement policies to promote and support annual dental health check-ups for students, at least once a year. Homeroom teachers and school personnel should organize activities that encourage proper tooth brushing after lunch. In addition, public health officials should conduct oral health examinations for students at least once a year. These measures would contribute to improved oral health among students.

Keywords: Dental Care Behaviors.

บทนำ

โรคฟันผุในเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษายังคงเป็นปัญหาที่สำคัญในระดับประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนทั้งทำให้มีกลิ่นปาก อาการเสียวฟันและอาการปวดฟัน

ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบต่อนักเรียนทั้งด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านโภชนาการและด้านบุคลิกภาพ โดยอาการเหล่านี้ส่งผลทำให้เด็กทานอาหารได้น้อยลง นอนไม่หลับ บางคนต้องขาดเรียน ทำให้มีผลต่อการเข้าสังคม และการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าการสูญเสียฟันก่อนวัยอันควรทำให้มีผลต่อบุคลิกภาพในอนาคต แสดงให้เห็นว่าโรคฟันผุจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพองค์รวมของนักเรียน ทั้งกายใจ และสังคม นอกจากนี้เด็กที่มีฟันน้ำนมผุก็มักจะพบว่าฟันแท้ผุไปด้วย เนื่องจากเด็กที่มีฟันผุจะมีเชื้อก่อโรคฟันผุในช่องปากมากกว่าปกติซึ่งจะส่งผลให้ฟันแท้ที่กำลังจะขึ้นใหม่นั้นเกิดฟันผุได้เช่นเดียวกัน จากการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ในปี 2565-2566 พบว่าเด็กไทยอายุ 6-12 ปีมีอัตราการเกิดฟันผุสูง เด็กอายุ 12 ปี ประมาณร้อยละ 52 มีปัญหาฟันผุอย่างน้อยหนึ่งซี่ เด็กในช่วงอายุนี้นี้มีฟันผุเฉลี่ย 3 ซี่ต่อคน

สถานการณ์ปัญหาทันตสุขภาพของประเทศไทย ปี 2566 พบว่ามีจำนวนเด็กผู้ชาย 5,308,488 คน เด็กผู้หญิงมีจำนวน 5,015,785 คน คิดเป็นร้อยละ 15.63 ตัวอย่างพบว่า เด็กอายุ 3 ปี ร้อยละ 52.9 และเด็กอายุ 5 ปี ร้อยละ 75.6 มีประสบการณ์ฟันน้ำนมผุ ส่วนเด็กในวัยเรียนตามมาตรฐานสากลอายุ 12 ปี ร้อยละ 52.0 เกิดปัญหาโรคฟันผุแท้ของประชากรทั่วโลกในประเทศไทยมีปัญหาสุขภาพช่องปากที่พบได้บ่อย ได้แก่ โรคฟันผุ ภาวะเหงือกอักเสบ และโรคปริทันต์ ซึ่งโรคฟันผุเป็นปัญหาสุขภาพช่องปากที่สำคัญและพบมากที่สุดของเด็กไทยก่อนวัยเรียนโดยรอยผุเริ่มต้นที่ฟันหน้าบนและเขี้ยวล่างที่บริเวณใกล้แก้มและใกล้ลิ้น ฟันกลามซี่ที่ 1 บนและล่าง สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการหลับคาซวดนม ดูนมในช้วนนอนตอนกลางคืน ดูนมมารดาทุกครั้งที่ต้องการในขณะนอนหลับโดยในขณะที่เด็กนอนหลับ น้ำลายจะหลั่งออกมาในช่องปากน้อยทำให้การชะล้างของเหลวในช่องปากไม่ดีจึงเกิดโรคฟันผุได้ โรคฟันผุสามารถพบได้ตั้งแต่เด็กอายุ 9 เดือน และฟันผุมากยิ่งขึ้นอย่างรวดเร็วในเด็กอายุ 3 ปี และ 5 ปี ทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น ความเจ็บปวด การเคี้ยวอาหาร ปริมาณอาหารที่กิน การนอนหลับส่งผลต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการเติบโตของเด็ก พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการลดปัญหาการเกิดฟันผุในเด็กได้โดย พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ผู้ปกครองที่ดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กในช่วงวัยนี้มีผลต่อการเกิดโรคฟันผุในเด็กได้เช่นเดียวกัน

สถานการณ์ปัญหาทันตสุขภาพจังหวัดนครราชสีมา เป็นปัญหาทางสาธารณสุขและทำลายสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ได้แก่ โรคฟันผุและโรคเหงือกอักเสบ (ข้อมูลรายงานสถานการณ์จากกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข 2567) ตัวอย่างเด็กมาตรฐานสากลในกลุ่มอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากจำนวน 8,074 คน จำนวนเด็กที่ปราศจากฟันผุ 5,245 คน คิดเป็นร้อยละ 64.96 เป็นวัยที่ต้องดูแลเป็นพิเศษเพื่อป้องกันการฟันผุ เนื่องจากเด็กวัยนี้จะมีฟันแท้ขึ้นครบ 28 ซี่ และเป็นวัยที่ใช้ในการเปรียบเทียบสภาวะทันตสุขภาพในระดับสากล ซึ่งจากการสำรวจ 2566 เด็กในกลุ่มอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากจำนวน 1,163 คน จำนวนเด็กที่ปราศจากฟันผุ 1,005 คนคิดเป็นร้อยละ 86.41 ซึ่งในภาพรวมสภาวะทันตสุขภาพของเด็กกลุ่มนี้นั้นดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2567

สถานการณ์ปัญหาทันตสุขภาพ อำเภอโนนสูง (ข้อมูลจากกรมอนามัย-กระทรวงสาธารณสุข) สถานการณ์ฟันผุอำเภอโนนสูงมีเด็กจำนวนทั้งหมด 292,058 คน ตัวอย่างในปัจจุบันตัวอย่างได้มาตรฐานสากล ในกลุ่มอายุ 12 ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากจำนวน 384 คน จำนวนเด็กที่ปราศจากฟันผุคิดเป็นร้อยละ 84.64 เด็กที่มีปัญหาฟันผุคิดเป็นร้อยละ 15.36 ที่มีภาวะโภชนาการแตกต่างกัน คือ ปัจจัยด้านรายได้ ความรู้ ทักษะคิด เพศ และความสนใจในข้อมูลข่าวสารนอกจากนี้ยังพบว่า อาชีพผู้ปกครองโดยเฉพาะอาชีพ รับจ้าง ค้าขาย ลูกจ้าง และการได้รับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพช่องปากจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการควบคุมการบริโภคอาหารที่มีผลต่อฟันผุในเด็ก ผลการสำรวจภาวะทันตสุขภาพตำบลมะค่า (ข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมะค่า) ตำบลมะค่าได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากปี 2566 จำนวน 464 คน พบเด็กที่มีปัญหาฟันผุ ฟันแท้ ฟันน้ำนมจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 40.94 ผลการสำรวจภาวะทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านหนองม้า (ข้อมูลจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมะค่า) โรงเรียนบ้านหนองม้าได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากปี 2566 จำนวน 140 คน พบเด็กที่มีปัญหาฟันผุ ฟันแท้ ฟันน้ำนมจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะนำไปสู่ การสูญเสียฟันในอนาคตอย่างมากหากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

ดังนั้น ผู้วิจัยและคณะจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ว่ามีสาเหตุจากปัจจัยใด และมีพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพเป็นอย่างไร เพื่อจะได้นำไปหาทฤษฎีและมาตรการในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility) การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรค (Perceived Benefits) การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (Cues to Action) ปัจจัยร่วม (Modifying Factors) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation) และ พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ ของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล (Perceived Susceptibility) การรับรู้ ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรค (Perceived Benefits) การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (Cues to Action) ปัจจัยร่วม (Modifying Factors) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation) และพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของ เด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

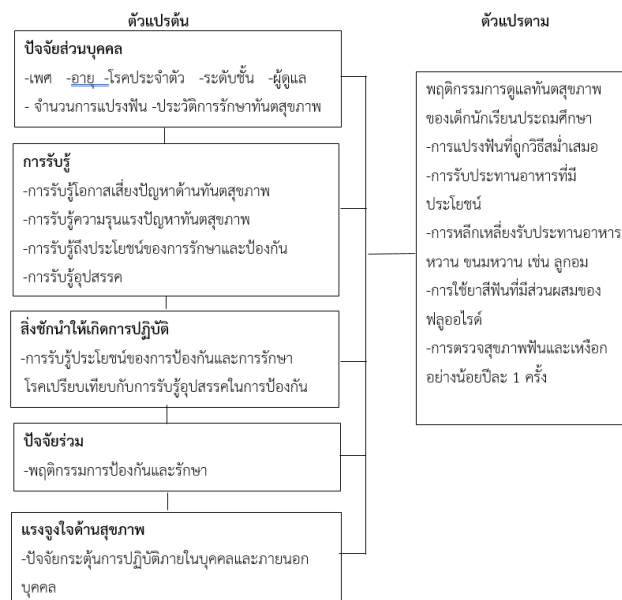
สมมติฐานการวิจัย

1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility) การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรค (Perceived Benefits) การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (Cues to Action) ปัจจัยร่วม (Modifying Factors) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation) และพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับดี

2. ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility) การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษา และป้องกันโรค (Perceived Benefits) การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (Cues to Action) ปัจจัยร่วม (Modifying Factors) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งมันศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพในเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี Health Belief Model

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling technique) จำนวน 128 คน (เท่ากับจำนวนประชากร) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 128 คน ปีการศึกษา 2567 เพศชาย จำนวน 64 คน เพศหญิง จำนวน 64 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองม้า ประกอบด้วย เพศ อายุ โรคประจำตัว ระดับชั้น ประวัติการรักษาทันตสุขภาพ การดูแล จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ มีตัวเลือก 2 ระดับ ใช่ และ ไม่ใช่ จำนวน 24 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งชักนำให้เกิดปฏิบัติในการดูแลทันตสุขภาพ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบ มีตัวเลือก 2 ระดับ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยร่วมพฤติกรรมป้องกันและรักษาทันตสุขภาพ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจด้านสุขภาพปัจจัยกระตุ้นการปฏิบัติภายในบุคคล และภายนอกบุคคล โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบมีตัวเลือก 2 ระดับ คือ ใช่ และ ไม่ใช่ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ ประกอบด้วย การแปรงฟันที่ถูกวิธีสม่ำเสมอ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การหลีกเลี่ยงรับประทานอาหาร ขนมหวาน การใช้น้ำยาฟอกฟัน ผสมฟลูออไรด์ การตรวจสุขภาพฟันและเหงือกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จำนวน 10 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลการลงเก็บแบบสอบถาม โดยทำการเก็บข้อมูลในกลุ่มเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา และคัดเลือกบุคคลที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

2. ติดต่อขออนุมัติหนังสือจากวิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและขออนุญาตลงเก็บข้อมูล โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม หากกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อคำถามก็จะอธิบายเพิ่มเติม
4. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา
5. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงสำรวจใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard) Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ไคสแคว Chi-square และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ Pearson's product moment correlation coefficient

สรุปผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น โรคประจำตัว ประวัติการรักษาทันตสุขภาพ ผู้ดูแลทันตสุขภาพที่บ้าน จำนวนครั้งการแปรงฟัน กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา (n=128)

ปัจจัย	น้อย	ปานกลาง	มาก	χ^2	DF	P-value
เพศ						
ชาย	-	13	51	0.00	1	0.00**
หญิง	-	13	51			
อายุ						
7 ปี	-	2	20	5.789	5	0.327
8 ปี	-	2	17			
9 ปี	-	8	20			
10 ปี	-	6	22			
11 ปี	-	4	16			
12 ปี	-	4	7			

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัย	น้อย	ปานกลาง	มาก	χ^2	DF	P-value
ระดับชั้น						
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	-	1	14	9.931	5	0.077
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	-	-	21			
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	-	6	17			
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-	8	21			
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	-	5	15			
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	-	6	14			
โรคประจำตัว						
มีโรคประจำตัว	-	2	7	0.022	1	0.883
ไม่มีโรคประจำตัว	-	24	95			
ประวัติการรักษาทันตสุขภาพ						
เคย	-	25	50	18.972	1	0.00**
ไม่เคย						
ผู้ดูแลทันตสุขภาพที่บ้าน						
พ่อ-แม่	-	16	43	4.681	5	0.456
พ่อ	-	1	4			
แม่	-	2	18			
ปู่-ย่า	-	1	9			
ตา-ยาย	-	6	24			
อื่นๆ	-	-	4			
จำนวนครั้งการแปรงฟัน/วัน						
1 ครั้ง/วัน	-	1	9	6.886	3	0.076
2 ครั้ง /วัน	-	6	47			
3 ครั้ง/วัน	-	17	43			
มากกว่า 3 ครั้ง/วัน	-	2	3			

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ P-value < 0.01

จากตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับชั้น โรคประจำตัว ประวัติการรักษาทันตสุขภาพ ผู้ดูแลทันตสุขภาพที่บ้าน จำนวนครั้งการแปรงฟัน กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า เพศ และประวัติการรักษาทันตสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} < 0.01$

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ปัจจัยร่วม แรงจูงใจและพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนโนสูง จังหวัดนครราชสีมา (n=128)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ	p-value
การรับรู้	0.15	0.087
สิ่งชักนำ	0.24	0.005**
ปัจจัยร่วม	0.13	0.134
แรงจูงใจ	0.17	0.048*

*มีนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{-value} < 0.05$, **มีนัยสำคัญทางสถิติ $p\text{-value} < 0.01$

จากตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ปัจจัยร่วม แรงจูงใจและพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนโนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สิ่งชักนำ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนโนสูง จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} < 0.01$ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.24 และแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนโนสูง จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} < 0.05$ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.17

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility) การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษาและป้องกันโรค(Perceived Benefits) การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (Cues to Action) ปัจจัยร่วม (Modifying Factors) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation)และ พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ

ของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้าตำบลมะค่า อำเภอนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
อยู่ในระดับดี

ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงการเกิดปัญหาด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.69$, S.D = .268) การรับรู้ความรุนแรงของปัญหาด้านทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.25$, S.D = .202) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการดูแลทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.12$, S.D = .204) การรับรู้ถึงอุปสรรคของการดูแลทันตสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.12$, S.D = .204) สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติในการดูแลทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.12$, S.D = .200) ปัจจัยร่วม พฤติกรรมป้องกัน และรักษาทันตสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.20$, S.D = .215) แรงจูงใจด้านสุขภาพ ปัจจัยกระตุ้นการปฏิบัติภายในบุคคลและภายนอกบุคคลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.11$, S.D = 0.18) พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 100 ($\bar{X} = 1.63$, S.D = 0.28) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริกา ศรีสงวน (2566) การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.) ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมในการดูแลสุขภาพช่องปาก 2.) ผลกระทบทางทันตสุขภาพ และ 3.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบทางทันตสุขภาพในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในช่วงวิกฤติโควิด-19 ในอำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในอำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,061 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน เลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เก็บข้อมูลในเดือนกรกฎาคม 2565 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า 1.) ด้านปัจจัยนำ ระดับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 56.4 และระดับทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับสูงร้อยละ 81.2 ด้านปัจจัยเอื้อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 84.0 และด้านปัจจัยเสริมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 68.8 2.) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลกระทบทางทันตสุขภาพอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 55.7 และ 3.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบทางทันตสุขภาพ คือ เพศ ทัศนคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปาก การมีอุปกรณ์ในการทำความสะอาดช่องปากการเข้าถึงแหล่งบริการทางทันตกรรม การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากโดยสามารถร่วมกันทำนายผลกระทบทางทันตสุขภาพได้ร้อยละ 32.0

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค (Perceived Susceptibility) การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived Severity) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการรักษา และป้องกันโรค (Perceived Benefits) การรับรู้ต่ออุปสรรค (Perceived Barriers) สิ่งชักนำให้เกิดการ ปฏิบัติ (Cues to Action) ปัจจัยร่วม (Modifying Factors) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health Motivation) มี ความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น โรคประจำตัว ประวัติการรักษา ทันตสุขภาพ ผู้ดูแลทันตสุขภาพที่บ้าน จำนวนครั้งการแปรงฟัน กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพ พบว่า เพศ และประวัติการรักษาทันตสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} < 0.01$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวรรธน์ เถาว์พันธ์ (2566) การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางนี้ (Cross-sectional descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง 175 คน โดยแบ่งตามเครือข่ายเขตบริการสุขภาพ 16 เขต ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากโดยรวมมีค่าความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และ Chi-square test. ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 11.6 ปี (S.D. = 0.5) และส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.3 อยู่อาศัยกับตา ยาย ปู่ หรือ ย่าร้อยละ 45.1 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 94.8 ด้านความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากพบว่าส่วนใหญ่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก ระดับรู้จักร้อยละ 58.3 ด้านพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากพบว่า มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.0 และด้านความสัมพันธ์พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P\text{-value} = 0.001$) จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากมีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปากในระดับรู้แจ้งในอันที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากในอนาคต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ปัจจัยร่วม แรงจูงใจ และพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนามนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สิ่งชักนำ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนามนสูง จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} < 0.01$ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.24 และ แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลทันตสุขภาพของเด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองม้า ตำบลมะค่า อำเภอนามนสูง จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P\text{-value} < 0.05$ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.17 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัย ญัฐวัฒน์ สุวคนธ์ และปราโมทย์ วงศ์สวัสดิ์ (2561) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ การรับรู้ความรุนแรงของโรคฟันผุ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคฟันผุ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกัน โรคฟันผุ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุ (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุ และศึกษาความสามารถของปัจจัยการรับรู้ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และคุณลักษณะ

ส่วนบุคคลในการพยากรณ์พฤติกรรมการดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความรุนแรงของโรคฟันผุ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคฟันผุ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคฟันผุ และปัจจัยเอื้ออยู่ในระดับสูง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุ อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกถึงปัจจัยที่ทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพฟัน และแรงสนับสนุนทางสังคมในที่สุดต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพฟันของเด็กนักเรียน
2. ควรมีการวิจัยกึ่งทดลองในการใช้โปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ว่าจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

- ทันตแพทย์หญิงจิราพร ชิดดี, ทันตแพทย์หญิงสุรัตน์ มงคลชัยอรัญญา, ทันตแพทย์หญิงนพวรรณ โพนกุล, ทันตแพทย์พงศธร จินทานนท์, ทันตแพทย์หญิงพัชรพรรณ จินทานนท์. (2560). รายงานผลการสำรวจสถานะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9 (พิมพ์ครั้งที่ 1). บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.
- ทันตแพทย์หญิงจิราพร ชิดดี, ทันตแพทย์หญิงนพวรรณ โพนกุล, ทันตแพทย์หญิงภัทราภรณ์ หัสดีเสวี, ทันตแพทย์หญิงนันท์มนัส แยมบุตร, ทันตแพทย์หญิงอรฉัตร คุรุรัตน์, ทันตแพทย์หญิงวรมน อัครสุด, ทันตแพทย์หญิงปฐมา เขาวนเมธา, ทันตแพทย์หญิงพัชรพรรณ สุขุมาลินท์. (2566) รายงานผลการสำรวจสถานะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 9. (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักพิมพ์อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์.
- ณัฐริกา ศรีสงวน, ชีระวุธ ธรรมกุล, อารยา ประเสริฐ, (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลกระทบทางทันตสุขภาพในนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในช่วงวิกฤติโควิด-19 ในอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ, วารสารศูนย์อนามัยที่ 9, 17(1), 88-104.
- ณัฐวัฒน์ สุวคนธ์และปรามิทยวงศ์สวัสดิ์, (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมดูแลสุขภาพฟันเพื่อป้องกันโรคฟันผุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 12(2), 273-286.